



## DÉLI-BAKONY TÁJEGYSÉG

A Balaton-felvidéki Nemzeti Park területe nem nyúlik át a Déli-Bakonyba. Miután könyvünk elsősorban a Balatonhoz közelebbi kirándulásokra koncentrálna, innét elsősorban csak a kisebb természetvédelmi területekről és némelyik földtani képződményről adunk leírást. A sort a Szentgáli tiszafás nyitja, majd a Művészetek Völgye rendezvénysorozat révén elhíresült Kapolcs környékéről és az Eger-víz mentén fekvő hegyesdi Vár-hegyről mutatunk be túrát.

E megkapó szépségű bazaltvulkáni térségtől északra a tájat egy jóval nagyobb hajdani tűzhányó uralja, a Kab-hegy. A kicsit nehezebben megközelíthető és turistautakkal sem annyira ellátott platóját vadban gazdag, hatalmas bükk-erdők fedik. Alattuk félszáz víznyelő és tucatszajkás barlang rejtőzik, amelyek bizvástartásukat természeti értéként való nyilvántartásukat. A Kab-hegy bejárására egy Ajkáról induló kerékpáros körtúrát javasolunk, amely érinti a magasba törő Padragi-sziklát is.

A hegy északi szélén egy világhírű formakincs mutatkozó képződmény található. A védett Úrkúti-öskarszt mangánérc bányászattal feltárt óriás töbreinek mélyén sétálva szinte eltörlőd az ember. A szomszédos falu határában nyílik az overállos turizmus számára kiépített Szentgáli-kőlik, ahol bronzkori kultikus helyet feltételeznek a régészek.

Szintén öskarsztos – bauxit alatti – formák kerültek napvilágra több hektárnyi területen Darvastó mellett. Közélségben, a Sümeg feletti Rendeki-hegy peremén már messziről látszik az erdő sűrűjéből kikandikáló Fehér-kövek impozáns sziklafala. A város másik geológiai-régészeti nevezetessége az ősember tűzkőbányája a Mogyorós-dombon. Tőle kilométernyire mélyül a Sintérlapi-kőfejtő földtani bemutatóhelyé alakított katlana.

Végül a Déli-Bakony tájegységen kívül fekvő, de mégis a vulkáni tanúhegyek sorába tartozó – finom borairól elhíresült – Somlót is meglátogatjuk a Bakonyalján.





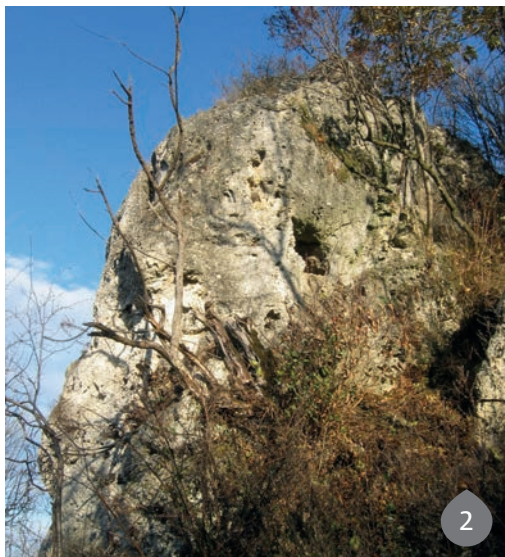
1

## MEGKÖZELÍTÉS

A 8-as főútról a település mindkét végén leágazó vezet a templom melletti parkolóhoz. Vonattal Herendre érkezte, autóbusszal vagy 2 km-es gyaloglással jutunk át Bándra.

## TÚRA

4 km, 150 m, 2-3 óra, gyalogos  
Parkoló-(P+)-(PL)-Esseg-vár-(P+)-Cinca-(PA)-  
tiszafás-(P)-Alinca-völgy-(jelzetlen)-Bánd



2

## ÉRDEMES MEGNÉZNI

Herend: Porcelánművészeti Múzeum  
Márkó: népi műemlék házak



3

## TUDTA-E?

A tiszafa nagyon lassan növekszik és éppen ezért tömör, rendkívül rugalmas fáját a középkorban íjak készítésére használták. Mérgező termése különféle gyógyszerek alapanyaga.

## A TISZAFÁK ERDEJÉBEN

A Kossuth utcán Ny felé sétálva néhol még láthatjuk a helyi népi építészet jellegzetes régi lakóházait. Az egyik bal oldali udvarba bepillantva, a sziklafal aljában egy barlang sötét kapuzata tátong. Az útkanyarban rátérünk a turistajelzésre, majd balra felkaptatunk a hegyoldal ösvényén. A sűrű bokrok közül látványos sziklaalakzatok bukkannak elénk **(2)**. A dolomitban lévő lyukak jelzik, hogy egykor itt is karsztvíz oldotta a kőzetet.

A meredek kapaszkodó végén egy lapos tető rétéjére érkezünk; előttünk magasodik Essegvár romja **(1)**. A közelmúltban megkezdett munkálatok eredményeként megújult a torony és több alapfal is kezd kibontakozni a földből. A hegy északi pereméről remek kilátás nyílik a Hajag és a Papod erdőkkel borított, méltósággteljes hegytömbjeire.

Visszaereszkedve az útra, hamarosan átke-lünk a bővizű Séd szűk hídján, és a domb alatt elballagunk a Cinca-patak gyakran száraz medrének fűzfájáig. Kissé jobbra térve ta-

láljuk meg az erdészeti kerítés kapuját. Ezután „kemény” emelkedő vár ránk a Miklós Pál-hegy igen meredek oldalában. Kárpótlásul szép szál bükkök közt kanyarog a gyalogút, majd rövidesen megpillantjuk az első tiszafákat. Európa második legnagyobb természetes tiszafa erdejében vagyunk; mintegy 12 000 tő található e fokozottan védett területen **(3)**. Egyedülálló élmény a sűrű, sötétzöld lombok alatti barna foltos törzsek közt járni **(4)**.

A turistaút elágazásánál jobbra fordulva már folyamatosan ereszkedünk a ritkás vegyes erdőben. A nagy esésű völgyföket és a dolomitsziklákat kerülgetve jutunk le az Alinca-völgy torkolatához. A gyepes térség szélén jobbra induló földútra kanyarodunk. Mellettünk a Cinca árterének síkján ligetek és füves tisztások váltogatják egymást; kedvelt élőhelyei a színpompás lepkéknek. E jelzés nélküli szakaszon 1 km-es gyaloglással érünk vissza a faluba vezető, már ismert útra.





## MEGKÖZELÍTÉS

Veszprém vagy Tapolca felől gépkocsival, illetve autóbusszal. A falu központjában parkolhatunk.

## TÚRA

6 km, 200 m, 3-4 óra, gyalogos  
Parkoló–(S)–Király-kő–(S)–rét–(jelzetlen)–kőkapu–faluközpont–Bíró-malom–(SΩ)–Pokol-lik



## ÉRDEMES MEGNÉZNI

Kapolcs: régi vízimalmok, Kálomis-tó



## TUDTA-E?

A Király-kő tetejének erdeje ősi földvárat rejteget. A hajdani védművekből mára csak sekély árkok és bazaltból rakott alacsony kősáncok látszanak.

## KIRÁLY-KŐ ÉS POKOL-LIK

A nyári kulturális rendezvényeken túl Kapolcs természeti értékei egész évben látogathatók. A vulkáni hegyeket áttörő Eger-víz völgye az egyik legszebb fekvésű dunántúli kistáj. A falu központjában a felújított, boltíves öreg kőhídon átkelve, hangulatos belső utca visz K felé a patak mentén **(4)**. A hegyre felkanyarodó turistajelzés régi, bazaltból épült házak közt vezet. Később egy lösz mélyúton kaptatunk a Király-kő alá. A fölénk tornyosuló hatalmas kőbástyákat hasadékok tagolják **(1)**. A gyalogút mellett tömött zsákhöz hasonló bazaltoszlopok támaszkodnak.

A mély eróziós völgyből balra kiágazó ösvényen a sziklák tetejére jutunk **(2)**. Peremükről messze kalandozhat tekintetünk; a Bondoró sötét tömegétől a távoli Kab-hegy kúpjáig. A völgy turistaútjára visszatérve, egy több millió éves lávafolyás hátán kapaszkodunk fel a ba-

zaltfennsíkra. A bokros sűrűségből jókora rétre érünk ki. A napsütötte tágas kaszáló fölött észak felé végigyalogolva a réten, a Kopasz-hegy alatt már jól kitaposott erdei úton ereszkedünk. Bal kéz felől iszonyatosan mély völgy vágódott a tűzhányó által kiszórt, rétegzett bazalttufába. A szaknyelv által piroklasztitnak nevezett, cementált vulkáni törmelék az útbevágásban közvetlenül is tanulmányozható. A több méter magas sziklakapun át utunk visszavisz Kapolcsra.

Kis pihenő után a különlegességnek számító, eldugott bazaltbarlanghoz is javasolunk egy rövid túrát. A tapolcai országúton a faluközponttól alig másfél km-re, a Bíró-malommal szemben lévő völgyön küzdjük fel magunkat. A gyengén jelzett turistaút negyedóra alatt közvetlenül a Pokol-lik háromszög keresztmet-szetű, tízméteres üregéhez vezet **(3)**.





1

## MEGKÖZELÍTÉS

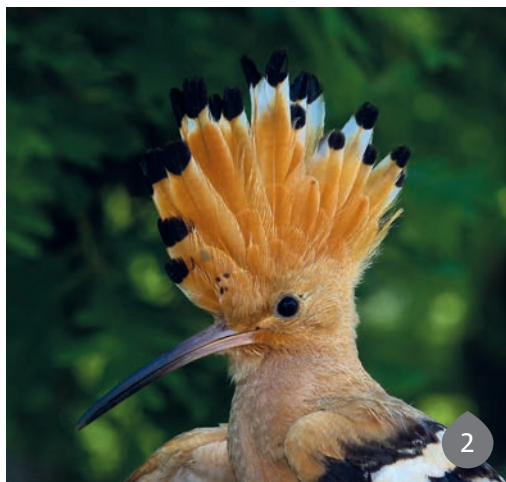
A Veszprém–Tapolca főútról autóbusszal vagy gépkocsival a település központjáig.

## TÚRA

4 km, 100 m, 2–3 óra, gyalogos  
Faluközpont–(S)–fáslegelő–tanösvény–(SL)–  
Hegyesdi-vár–tanösvény–Hegyesdi bányató

## ÉRDEMES MEGNÉZNI

Monostorapáti: halastó  
Sáska: Ember-kő



2

## TUDTA-E?

A Hegyesd DNY-i előterében húzódó dolomitmezőn bauxit rejtőzik a föld alatt. Eről árulkodnak a talajon néhol megjelenő vörös foltok.

## EGY CSALAFINTA VULKÁNI KÚP

A kicsiny falu buszmegállójától DNy felé vezet ki a turistaút, ami egy kijárt murvás úton folytatódik a gyepes dolomitdombok között. Jó egy kilométernyi gyaloglás után érjük el a hajdani fáslegelő szélét. A legeltetés megszűnése miatt ma már kezdenek besűrűsödni a bokrok és a fiatalabb fák, de az egykor árnyat adó évszázados csertölgyek még uralják a növényzetet.

Alattuk kellemes erdei pihenőhelyet létesítettek; innét indul a Várhegy tanösvény. A vulkanikus hegyre déli oldalán visz föl a jelzés. A hajdani tűzhányó szabályos kúp formája **(3)** távolról még a geológusok számára is megtévesztő. Csak alaposabb tanulmányozásakor derül ki, hogy nem a Vezúv rétegvulkáni „kisöccsén” járunk, hanem az erózió pusztította ilyen tökéletes kúp alakúra az eredetileg szomszédjaihoz hasonlító, lapos tetejű, nagyobb átmérőjű tanúhegyet. A bazalttufából (a tanösvény lépcsőitől balra lévő sziklák) álló hegynek csak a csúcsán maradt egy kevéske kihűlt láva, ami a vulkán kürtőjének kitöltése lehetett.

E látványosan töredezett, néhol ferde oszloposságot is mutató bazalttetőre építették – részben a szálkőbe vésvé – a kis alapterületű váracsát **(1)**. Kisegítő szerepet játszott a szomszédos Csobánc erőssége mellett, illetve az Eger-víz völgyében vezető régi hadiutat ellenőrizte. A hegycsúcsról ma is remek kilátás nyílik minden irányba.

A várhegy átellenes, nagyon meredek oldalán ereszkedik le a tanösvény, majd a hegy lábánál jobbra visszavisz az erdei pihenőhöz. Útközben táblák ismertetik a környék növény- és állatvilágát. Utóbbiak közül szerencsés esetben találkozhatunk a búbos bankával **(2)**.

A legelő széléről gyalogoljunk be a faluba. A szépen parkosított főtér közelében – meglepetésre – egy felhagyott dolomitbányát találunk, melynek alját elárasztotta a megemelkedett karsztvíz. Az oldott karbonáttartalom miatt gyönyörű türkizkék a tiszta vizű tavacska, igazán érdemes megpihenni a partján.







## ÉRDEMES MEGNÉZNI

Sümeg: Kisfaludy Múzeum, műemlék templomok

## MEGKÖZELÍTÉS

A város központjából D-i irányba vezet a turistaút, de a 84-es főútról közvetlenül is behajthatunk a védett terület parkolójába. A főúton ugyanitt autóbusszmegálló is van. A tavasztól ősziig látogatható, tetőikkel védett földtani bemutatóhelyet érinti az Országos Kéktúra.

## TÚRA

3 + 3 + 3 km, 200 m, 4-5 óra, gyalogos  
(a 3. útvonal kivételével kerékpáros, autós is)  
Központ–(K)–Őskori kovabánya.  
Központ–(SL)–(jelzetlen)–Sintérlapi-kőfejtő.  
Központ–vár–(Z)–Fehér-kövek.



## TUDTA-E?

A Vár-hegy 10 millió éve a Pannon-tó egyik kicsinyke szigete volt; csak a felső harmada látszott ki a vízből.

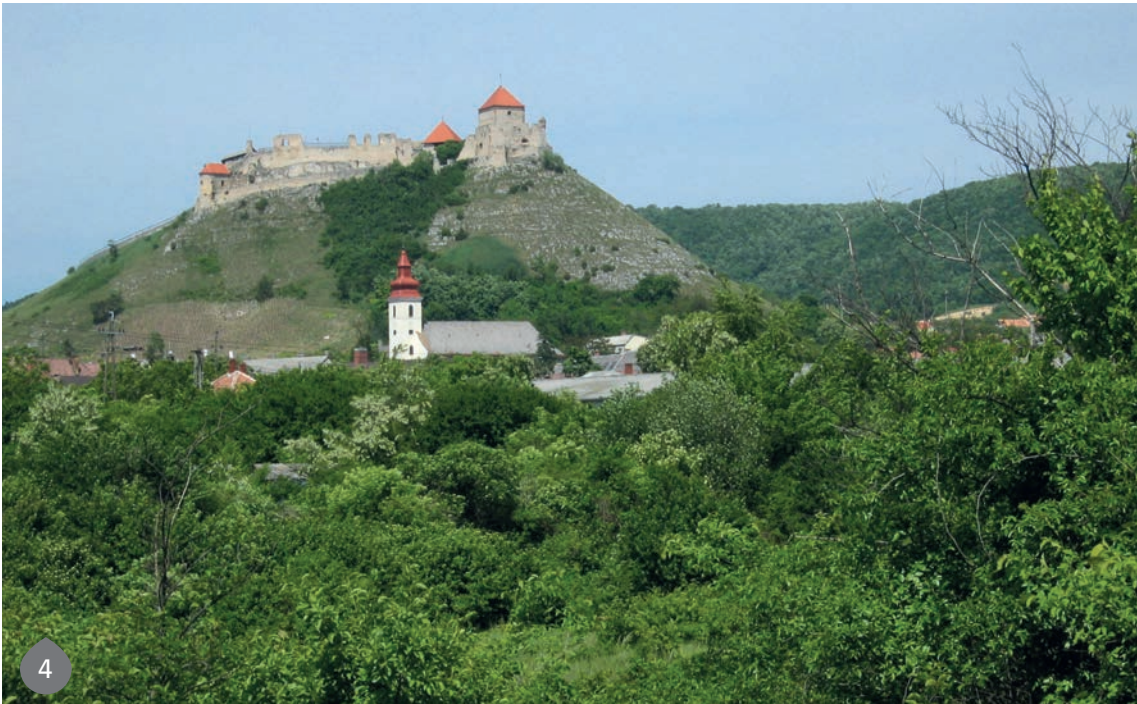
## KOVABÁNYÁSZAT AGANCSSZERSZÁMOKKAL

A középkori váráról **(4)** híres település egy kevésbé ismert nevezetességgel is dicsekedhet. A Mogyorós-domb ma már védett területén tárták fel Európa egyik legnagyobb kovakőbányáját. A gyepes térszín alól kikandikáló – a földszerkezeti mozgások által függőlegesre állított – mészkőrétegekben tűzkölcensék rejtőznek **(1)**. E könnyen hozzáférhető, kitűnő minőségű, kovaeszközök gyártására kiváló nyersanyagot már 5000 éve bányászták. A felszín közeli mállás és fagyhatás miatt fellazult kőzetrétegeket szarvasagancsból készített célszerszámokkal termelték az egykori emberek. Az agancs különböző részeiből kézbe illeszkedő; lazításra, feszítésre, kalapálásra és kapálásra alkalmas eszközöket faragtak. A jellegzetesen szürke árnyalatú, jól hasítható, de kemény kőzetdarabokból borotvaéles pengéket formáltak.

Egy másik geológiai nevezetesség a vasútvonal mellett fekvő Sintérlapi-kőfejtő, ahol tanösvénytáblák révén tájékozódhatunk a kréta időszak eseményeiről. A tengeri liliumok váztörédékei alkotta mészkövön (ebből áll a Vár-

hegy is) kívül igazi kuriózum egy 80 millió éves foltzátony. A tülök alakú kagylók vastag héjú, óriási teknői sűrűn egymás mellé növe összecementeződtek, és több méter átmérőjű zátonytesteket építettek a jól átvilágított, trópusi sekélytengerben.

Ennél jóval fiatalabb, eocén korú (45 millió éves) kőzetből áll a várral szemben magasodó hegyvonulat teteje. A zöld lombokból messziről is elővillanó világos árnyalatú sziklákról kapta nevét az itteni természetvédelmi terület. A Fehér-kövek impozáns sziklafala **(2)** több száz méter hosszan húzódik a Rendeki-hegy peremén. A hozzá vezető turistaút kiágazásánál, a parányi tisztásról remek kilátás nyílik a zalai vidékre. A lábunk alatt elterülő szőlőhegy lankáiról nehéz elképzelni, hogy tíz millió éve még tengernyi víz hullámzott e tájon. A szemünknek viszont mégis hihetünk; lefelé sétálva, a szőlőmezsgyék kőrakásaiban hullámverés által legömbölyített kavicsokat és görgetegeket látunk, gyakran mésszel összecementálódva **(3)**.





## MEGKÖZELÍTÉS

Sümeg vagy Nyirád felől menetrend szerinti autóbusszal érkezve a nagytárkánypusztai elágazónál kell leszállni. Gépkocsival is itt lehet lekanyarodni az említett település felé, majd fél km után balra leparkolni az út mellett.

## TÚRA

2 km, 20 m, 1-2 óra, gyalogos  
Autóbusz megálló-(P)-természetvédelmi terület

## TUDTA-E?

A bauxit erősen festő vörös színét a benne lévő hematit ( $\text{Fe}_2\text{O}_3$ ) vasásvány okozza. Ennek hiányában az alumínium ércét adó nyersanyag teljesen fehér lenne.



## ÉRDEMES MEGNÉZNI

Sümeg: Őskori kovabánya TT, Fehér-kövek TT, vár, templomok, múzeum



## SZÍNES PALETTE A BAKONY SZÉLÉN

Nyirád neve a 20. század második felében szinte elválaszthatatlanul összeforrt a bauxitbányászattal. A falu nyugati határában e tevékenység emlékét őrzi egy földtani természetvédelmi terület **(2)**. A Darvas-tó lefejtett bauxitlencse TT különlegessége abban rejlik, hogy a bányászat nyomán előbukkant – mélyedésekkel és kiemelkedésekkel tagolt – domborzat egy 60 millió éves ősi felszín képét tárja elénk **(4)**. Akkortájt trópusi éghajlat uralkodott, és a karsztosodó dolomittérszínre vízfolyások szállították az élénkvörös iszapos málladékat. E karsztbauxit a töbrök és víznyelők mély csapdjába kerülve halmozódott fel. 50 millió éve tenger borította el az időközben megsüllyedt területet. A partközeli vizekben mészvázás egysejtűek nyüzsögtek. A változó vízmélységet a sekély lagúnában leülepedő szerves iszapok gyengén szénült csíkja jelzi az egykori bánya északi mészkőfalában. A lépcsősoron leereszkedve jutunk ennek közelébe. Tovább ballagva, a „holdbéli” táj kietlenségét a megtelepedő bokrok, fák oldják. Néhol karcok-

kal díszített sík köfelületek mutatják az iszonyú erejű tektonikus mozgások nyomát. Másutt az apróra töredezett triász dolomitot breccsává cementálta a meszes kötőanyag. A később kioldódott kőzetdarabkák helyén szögletes lyukacsok látszanak. Beljebb még egy félbevágott fosszilis víznyelőt is megismerhetünk.

A festők ecsetjére kívánczó legpompásabb színekben a kora tavaszi esőzések után gyönyörködhetünk (bár ilyenkor nem árt váltócipőt hozni). Az okkersárgától a rozsdabarnán át a mélyvörös, sőt itt-ott a halványlilaig terjednek a színek **(3)**, amihez aombok különféle zöldje és a kökénybokrok fehér virágdíszje adja a keretet.

Az egész Bakonyban csak itt megőrzött földtörténeti tájat a védett terület nyugati széléről lehet igazán áttekinteni. Ehhez É felől érdemes körbesétálni a perem mögötti erdőben **(1)**, ahol a nyírfák alatti mohaszőnyegből néhol előtűnik a Pannon-tó gyöngykavicsa is. A tisztás foltok növényvilágát a védett agárkosbor gazdagítja.



# ÚRKÚT

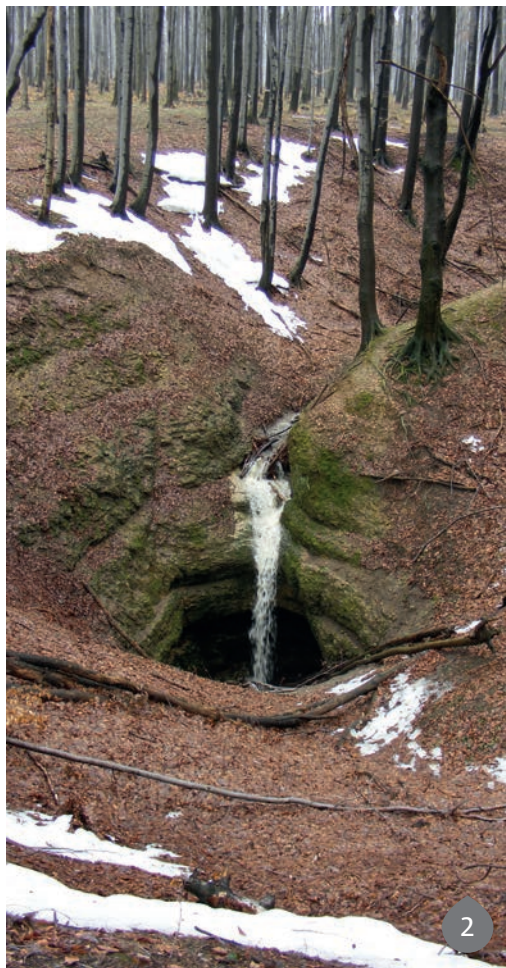


## MEGKÖZELÍTÉS

Veszprém vagy Ajka felől lehetséges menetrend szerinti autóbusszal is. A faluközponban kell leszállni.

## TÚRA

8 km, 100 m, 3-4 óra, gyalogos, kerékpáros  
Faluközpont–(K)–Őskarszt–(K)–(KΩ)–(K+)–  
Macska-lik–(jelzetlen)–Iszaptároló–Úrkút



## ÉRDEMES MEGNÉZNI

Szentgál: Kőlik barlang overállos túra  
([www.szentgali-kolik.hu](http://www.szentgali-kolik.hu))  
Ajka: Bányászati Múzeum

## TUDTA-E?

Az úrkúti mangánércet „véletlenül” fedezték fel; 1917-ben szenet kerestek, de helyette a fekete ércet találták meg.

A mangánérchez kapcsolódó gyalogtúránk ősi és jelenlegi karsztos képződményeket egyaránt érint a Kab-hegy északi peremén, miközben változatos, erdős és gyepes tájakon halad át.

A falu központjától É felé indulunk, majd a jobbra nyíló Tüzér utca végén megérkezünk a csárda-hegyi Úrkúti-őskarszt természetvédelmi terület kapujához. A bejárat mögött füves-ligetes térség fogad bennünket, ahol az előbukkanó kerek köveken üldögélve élvezhetjük a természet nyugalmát, figyelhetjük a lepkék röptét vagy hallgathatjuk a madarak énekét.

A látnivalók alaposabb megismerését magyarázó táblákkal ellátott tanösvény segíti, melyen felülről körbejárhatjuk a „félelmetes” sziklakatlant **(1)**. Ezek az óriási karsztos mélyedések (töbrök) százmillió éve, trópusi éghajlaton oldódtak a rózsaszínű, jura korú mészkőbe. Belsejüket később mangánérc töltötte ki. A múlt században ezt kézi módszerekkel termelték, így tárult fel a világon egyedülálló őskarsztos formakincs – egy sok-sok millió éves tájrészlet. Az óriástöbrök mélyére lépcsőkön ereszkedhetünk le **(2)**, miközben a fölénk hajló falak szédítő látványt nyújtanak.

A védett terület déli végének kis kapuján balra haladjunk ki az országútra, majd a túloldalon induljunk neki a Kab-hegy emelkedőjének. Jó darabon egy régi kisvasút töltésén haladunk, melyről bal kéz felé jelzés mutatja a víznyelőben nyíló Fortuna-barlang bejáratát. Rövidesen kiérünk az erdészeti aszfaltútra, ahol jobbra másfél km után, a táblával jelölt helyen ismét jobb kéz felé térünk le a turistaúton. Hamarosan egy mély vízmosás kíséri bennünket, ami aztán a legszebb bakonyi víznyelőben végződik. Nagyobb esőzések után látványos vízesés zuhan alá a sziklapadról, és eltűnik a Macska-lik barlang sötét torkában **(3)**.

A villamos távvezeték nyomvonalát keresztezve É felé ballagunk a földúton. A hajdani legegőerdő mára csaknem teljesen becserjésedett; mindössze néhány öreg hagyásfa jelzi az egykori használatot. Az útelágazóknál jobbra tartva pillantjuk meg a régi mangániszap-tároló tornyát. Régebben ide helyezték az ércdúsításból megmaradt meddő anyagot. A töltésen itt-ott még láthatunk néhány fémesen csillogó ércdarabot. A földúton lefelé érünk vissza a faluba.





## ÉRDEMES MEGNÉZNI

Ajka: Helytörténeti Gyűjtemény, Kristály Múzeum

## MEGKÖZELÍTÉS

Budapest vagy Szombathely felől vonattal. A vasútállomástól a városközpont felé kell indulni.

## TÚRA

28 km, 200 m, 4-5 óra, kerékpáros  
 Vasútállomás–Padragkút–(S)–Padragi-sziklák (kitérő)–jelzetlen országút–Kab-hegyi aszfaltút–Bújó-lik (kitérő)–(S)–Sárcsi-kút–(S)–Pokol-lik (kitérő)–(S+)–(K körút)–Bányászati Múzeum–(K+)–Alsócsinger–Ajka



## TUDTA-E?

Az ajka-csingervölgyi temetőben nyugszik a múlt századi híres vadászíró, a Magyar Nemzeti Múzeum számára Brazília őserdeiben gyűjtő Molnár Gábor.

## KAB-HEGYI KERÉKPÁROS KÖR

Ajka neve elválaszthatatlanul összeforrta a bányászati szénbányászattal, hiszen közel 150 éven át termelték itt a kréta időszi barnaszén. A város mögött terpeszkedő Kab-hegy bazaltvulkánja számos természeti értéket rejt, melyek egy részéhez tanösvények vezetnek **(1)**.

A városközpontból először át kell tekernünk a régi ipari övezeten, majd az összeépült, hosszú Padragkút házai közt hajtunk tovább. A balra álló Bányász- emlékműnél tisztelettel gondolhatunk a mélyben dolgozóakra, akiknek munkája egykor meleget és villanyfényt biztosított számunkra.

A falu után néhány száz méterre egy kis autópihenőnél balra térünk le. Az erdei út a Padrag-sziklák rendkívül látványos tornyaihoz visz **(2)**. A patak évszázadezek alatt fűrészelte át a magasba törő sziklaszirtet. A műútra visszatérve nem egészen 3 km után balra fordulunk be az erdészeti útra, és ugyanennyit hajtsunk a sűrű erdőben. Balra jelzés mutatja a Bújó-lik barlang eocén mészkőben kialakult hasadékát. Ez a víznyelő is – sok más Kab-hegyi társához hasonlóan – a vízzáró bazalt és a karsztosodó mészkő határán képződött **(3)**.

Újabb kanyarokkal érkezünk a Sárcsi-kút kiépített erdei pihenőhelyéhez. A forrás hangulatos tavacska táplál, ahol néha horgászok próbálnak szerencsét. Elemőzsiánk elfogyasztását követően az útelágazásnál balra, a S jelzésen térünk le a Pokol-lik barlanghoz **(4)**. Alacsony boltzata mögötti tágas terme gyakran nyújtott menedéket a környékbeli népességnek, amit régészeti leletek is bizonyítanak.

A további lépcsőzés helyett célszerű visszakezdeni a műútra, és leszerpentinezni a Köles-kepe-árok árnyas mélyére. A jobbra kiágazó erdei úton É felé kapaszkodjunk át a Cservár platóján; rövidesen a Bányászati Múzeumnál lyukadunk ki. Eredeti gépek szabadtéri kiállítása ismertet meg a hajdani földalatti munkával. A geológiai időkről pedig a szomszédos épület őslénytára mutat érdekességeket. E szellemi felfrissülés után legurulunk Alsócsingerbe, ahol bal kéz felől egy gőzmozdonyt pillantunk meg. A múlt században ez vontatta a szénnel megrakott vagonokat Ajkára. Mi a műúton hajtunk be a városba, és a Csónakázó-tó partján nyújtóztatjuk ki fáradt tagjainkat.







## MEGKÖZELÍTÉS

A 8-as főútról Somlóvásárhelynél (ide vonattal és autóbusszal is érkezhethetünk) kell É felé letérni, és a hegy DK-i oldalán messziről is jól látható Szt. Margit-kápolnáig autózni. A szőlőparcellák közt egy nyomsávosra szűkülő úton fokozottan figyeljünk a szembejövő forgalom miatt!

## TÚRA

8 km, 200 m, 3-4 óra, gyalogos  
Kápolna–(S)–tanösvény–(S)–(SL)–(S)–tanösvény–kilátó–(S)–kápolna



## ÉRDEMES MEGNÉZNI

Doba: Erdődy-kastély  
Devecser: Esterházy-kastély



## TUDTA-E?

Kukoricaköves bazaltnak nevezzük a mállás, aprózódás következtében centiméternél kisebb szemcsékre könnyen széteső kőzetet.

## A SOMLÓ MEGHÓDÍTÁSA

A Bakony nyugati végét őrző magányos tűzhányó a hazai vulkáni tanúhegyek egyik legsebbe példája. Síkságból kiemelkedő sötét tömbjét sajátos zamatú borokat termő szőlők övezik **(4)**. A tetején magasodó kilátó és a romjaiban is megkapó szépségű vár meghódítását több irányból is megkísérelhetjük. Mi a délről induló „klasszikus” útvonalat ajánljuk. Útközben egy röpke megállót megér a Taposó-kút megtekintése. A különleges emelőszerkezettel csaknem száz méter mélyről húzták felszínre az éltető vizet. A műemlék kápolna **(1)** alatti füves parkolóból már remek kilátás nyílik, de a felejthetetlen élményt a hegytetőt behálózó Kitaibel Pál tanösvény bejárása jelenti. A kápolnától kukoricaköves bazaltból álló lépcsőkön kapaszkodunk fel a hegyperemre. Útközben még a tetszetős megjelenésű bikapókot **(3)** is megpillanthatjuk. A tanösvényen balra induljunk; a mélybe szakadó szirtek oldalán sziklai ternye virágzik **(2)**. Utunk hajdani borospincék maradványai közt, majd színes réteken vezet.

A pihenésre csábító padoktól É felé már árnyas erdei úton ballagunk a hegyorron magasodó várromhoz. A bazaltbástyáktól visszatérve, a balra leágazó aszfaltút mentén gyertyánerdő és cserjék rejtik a hűvösebb klímát kedvelő, védett nyugati csillagvirágot. Kinizsi sziklájától felfelé kaptatva azonban már ismét melegünk lesz. A 4 millió éves vulkáni kráter megmaradt gerincén a sárga bazalttuffát feketésszürke kőtömbök váltják, végül vörös hólyagos bazalton taposunk. A helyi termésköböl épített kilátó tetejéről csodálatos körpanoráma tárul elénk. Az alant siető autók és a vonat mintha egy óriási terepasztal makettjei lennének...

Szent István szobrának körbejárása után a központi vulkáni kúp salakos bazaltján araszolgatunk lefelé. Ki gondolná, hogy az alattunk elterülő plató termékeny talaját sok ezer éve bronzkori emberek művelték, és alig 150 esztendeje még itt fent is tőkék sokaságán érlelődtek a hegy finom borait adó szőlőszemek?



4